

Cvičenie č. 2 - Konečné automaty - výpočet, determinizácia

Úlohy na cvičenie:

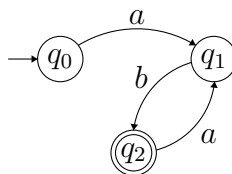
1. Simulujte činnosť nasledovných DKA pre dané slová a určte, aké jazyky rozpoznávajú. Určte, či sú DKA úplné, a ak nie, doplňte ich prechodovú funkciu tak, aby boli úplné. Pre každý konečný automat nakreslite jeho grafickú reprezentáciu prechodovým diagramom.

(a) $M = (\{q_0, q_1, q_2\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$, slová: $ab, aba, abab$

δ	a	b
q_0	q_1	
q_1		q_2
q_2	q_1	

Riešenie:

- Prechodový diagram:

- Výpočet slov:

- $ab : (q_0, ab) \vdash (q_1, b) \vdash (q_2, \varepsilon), q_2 \in F$, DKA slovo akceptuje
- $aba : (q_0, aba) \vdash (q_1, ba) \vdash (q_2, a) \vdash (q_1, \varepsilon), q_1 \notin F$, DKA slovo neakceptuje
- $abab : (q_0, abab) \vdash (q_1, bab) \vdash (q_2, ab) \vdash (q_1, a) \vdash (q_2, \varepsilon), q_2 \in F$, DKA slovo akceptuje

- Úplnosť: automat nie je úplný - chýbajú prechody $\delta(q_0, b), \delta(q_1, a), \delta(q_2, b)$. Jeho úplná verzia po pridaní pasce q_p : $(\{q_0, q_1, q_2, q_p\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$

δ	a	b
q_0	q_1	q_p
q_1	q_p	q_2
q_2	q_1	q_p
q_p	q_p	q_p

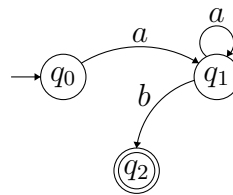
- Jazyk akceptovaný automatom: $L(M) = \{ab\}^+$

(b) $(\{q_0, q_1, q_2\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$, slová: $aa, aab, aabb$

δ	a	b
q_0	q_1	
q_1	q_1	q_2
q_2		

Riešenie:

- Prechodový diagram:

- Výpočet slov:

- $aa : (q_0, aa) \vdash (q_1, a) \vdash (q_1, \varepsilon), q_1 \notin F$, DKA slovo neakceptuje
- $aba : (q_0, aab) \vdash (q_1, ab) \vdash (q_1, b) \vdash (q_2, \varepsilon), q_2 \in F$, DKA slovo akceptuje
- $abab : (q_0, aabb) \vdash (q_1, abb) \vdash (q_1, bb) \vdash (q_2, b) \vdash$ ZÁSEK BEZ DOČÍTANIA, DKA slovo neakceptuje

- Úplnosť: automat nie je úplný - chýbajú prechody $\delta(q_0, b), \delta(q_2, a), \delta(q_2, b)$. Jeho úplná verzia po pridaní pasce q_p : $(\{q_0, q_1, q_2, q_p\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$

δ	a	b
q_0	q_1	q_p
q_1	q_1	q_2
q_2	q_p	q_p
q_p	q_p	q_p

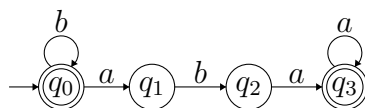
- Jazyk akceptovaný automatom: $L(M) = a^+b$

(c) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_0, q_3\})$, slová: $\varepsilon, bbb, abab, babaa$

δ	a	b
q_0	q_1	q_0
q_1		q_2
q_2	q_3	
q_3	q_3	

Riešenie:

- Prechodový diagram:

- Výpočet slov:

- $\varepsilon : (q_0, \varepsilon), q_0 \in F$, DKA slovo akceptuje
- $bbb : (q_0, bbb) \vdash (q_0, bb) \vdash (q_0, b) \vdash (q_0, \varepsilon), q_0 \in F$, DKA slovo akceptuje
- $aba : (q_0, abab) \vdash (q_1, bab) \vdash (q_2, ab) \vdash (q_3, b) \vdash$ ZÁSEK BEZ DOČÍTANIA, DKA slovo neakceptuje
- $abab : (q_0, babaa) \vdash (q_0, abaa) \vdash (q_1, baa) \vdash (q_2, aa) \vdash (q_3, a) \vdash (q_3, \varepsilon), q_3 \in F$, DKA slovo akceptuje

- Úplnosť: automat nie je úplný - chýbajú prechody $\delta(q_1, a), \delta(q_2, b), \delta(q_3, b)$. Jeho úplná verzia po pridaní pasce q_p : $(\{q_0, q_1, q_2, q_3, q_p\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_0, q_3\})$

δ	a	b
q_0	q_1	q_0
q_1	q_p	q_2
q_2	q_3	q_p
q_3	q_3	q_p
q_p	q_p	q_p

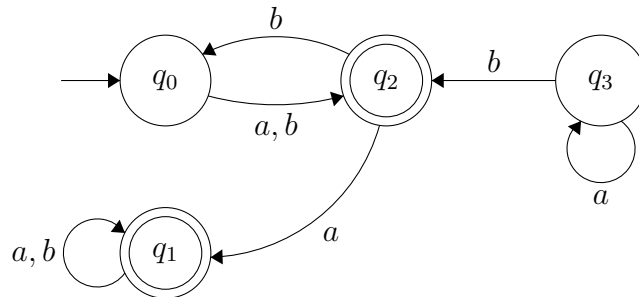
- Jazyk akceptovaný automatom: $L(M) = (b^*) \cup (b^*abaa^*)$

(d) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_1, q_2\})$, slová: ε, aa, ab

δ	a	b
q_0	q_2	q_2
q_1	q_1	q_1
q_2	q_1	q_0
q_3	q_3	q_2

Riešenie:

- Prechodový diagram:

- Výpočet slov:

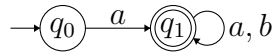
- $\varepsilon : (q_0, \varepsilon), q_0 \notin F$, DKA slovo neakceptuje
- $aa : (q_0, aa) \vdash (q_2, a) \vdash (q_1, \varepsilon), q_1 \in F$ DKA slovo akceptuje
- $ab : (q_0, ab) \vdash (q_2, b) \vdash (q_0, \varepsilon), q_0 \notin F$, DKA slovo neakceptuje

- Úplnosť: automat je úplný, sú definované prechody z každého stavu na každý vstupný symbol.
- Jazyk akceptovaný automatom: $L(M) = (\{a, b\}b)^*\{a, b\} \cup (\{a, b\}b)^*\{a, b\}a\{a, b\}^*$

2. Nájďte NKA (DKA), ktorý rozpoznáva jazyk - ak je to možné:

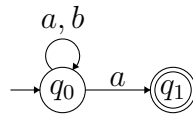
- $L_1 = \{aw \mid w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (DKA):

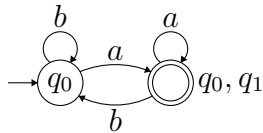

- $L_2 = \{wa \mid w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (NKA):

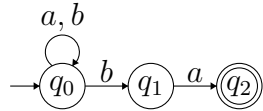

a k nemu DKA:

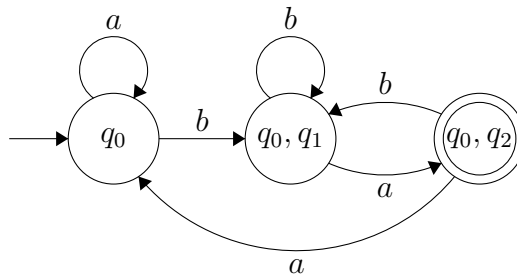

- $L_3 = \{wba \mid w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (NKA):

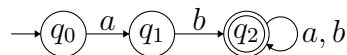

a k nemu DKA:

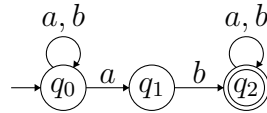
- $L_4 = \{abw \mid w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (DKA):

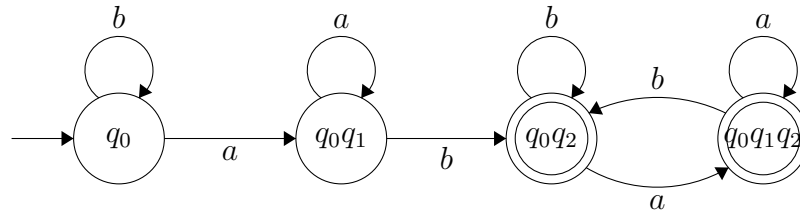

- $L_5 = \{xaby \mid x, y \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (NKA):

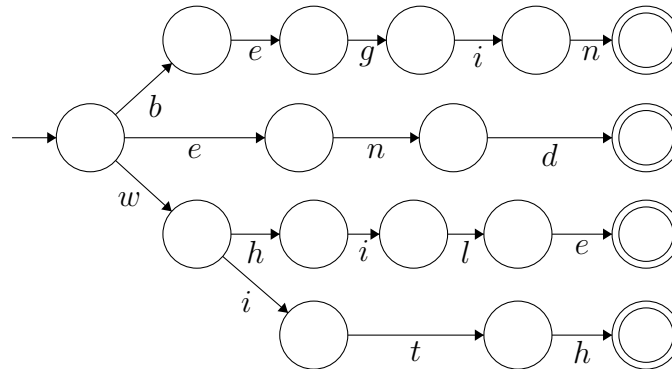

k nemu DKA:

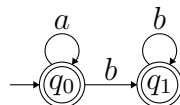
- $L_6 = \{\text{begin, end, while, with}\}$

Riešenie (DKA):

- $L_7 = \{a^*b^*\}$ (pozor, tento jazyk NIE JE to isté ako $\{a, b\}^*$)

Riešenie (DKA):

- $L_8 = \{a^n b^n \mid n \geq 0\}$

Riešenie: pre tento jazyk NKA/DKA neexistuje!

- $L_9 = \emptyset$

Riešenie (DKA):

(v princípe ľubovoľný DKA bez akceptačných stavov)

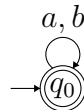
- $L_{10} = \{\varepsilon\}$

Riešenie (DKA):

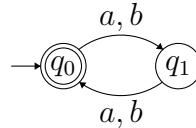
- $L_{11} = \{a, b\}^*$

Riešenie (DKA):

- $L_{12} = \{w \mid \#_a(w) \equiv \#_b(w) \pmod{2}, w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie (DKA):

- $L_{13} = \{ww^R \mid w \in \{a, b\}^*\}$

Riešenie: pre tento jazyk NKA/DKA neexistuje!

- $L_{14} = \{w \mid \#_a(w) = \#_b(w), w \in \{a, b\}^*\}$

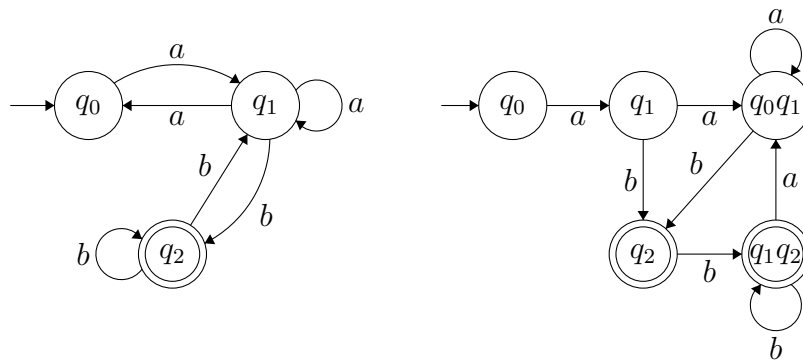
Riešenie: pre tento jazyk NKA/DKA neexistuje!

3. Nakreslite grafickú reprezentáciu nasledovných NKA a nájdite k nim ekvivalentné DKA.

- (a) $(\{q_0, q_1, q_2\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$

δ	a	b	ε
q_0	$\{q_1\}$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_1	$\{q_0, q_1\}$	$\{q_2\}$	$\emptyset$
q_2	$\emptyset$	$\{q_1, q_2\}$	$\emptyset$

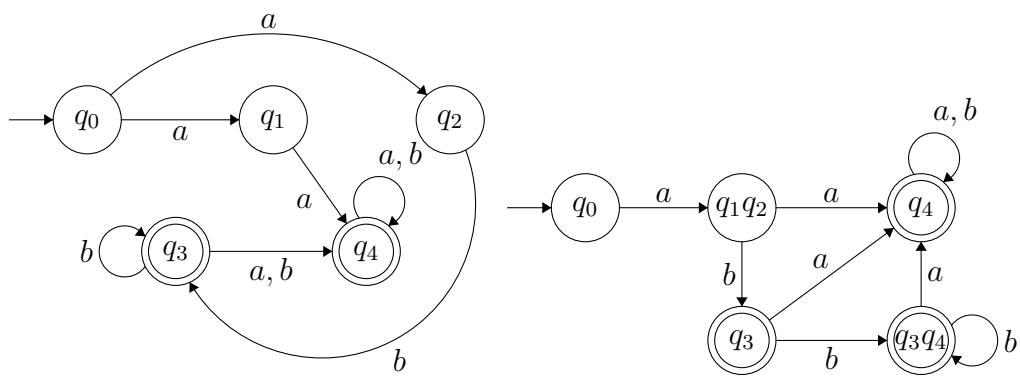
NKA (vľavo) a ekvivalentný DKA:

(b) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3, q_4\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_3, q_4\})$

δ	a	b	ε
q_0	$\{q_1, q_2\}$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_1	$\{q_4\}$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_2	$\emptyset$	$\{q_3\}$	$\emptyset$
q_3	$\{q_4\}$	$\{q_3, q_4\}$	$\emptyset$
q_4	$\{q_4\}$	$\{q_4\}$	$\emptyset$

NKA (vľavo) a ekvivalentný DKA:

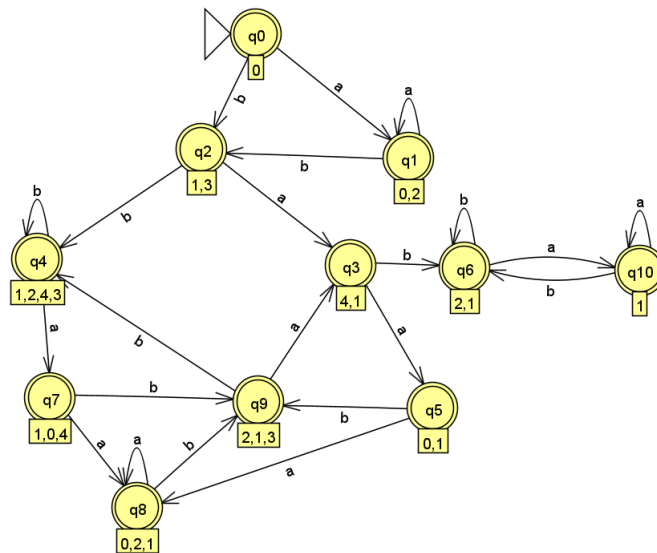
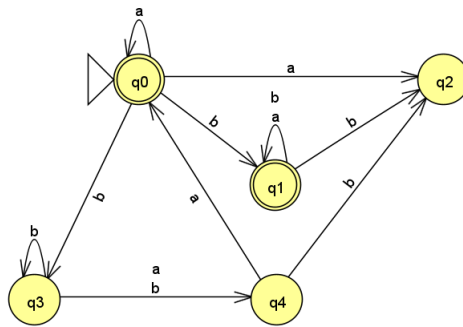

(c) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3, q_4\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_0, q_1\})$

δ	a	b	ε
q_0	$\{q_0, q_2\}$	$\{q_1, q_3\}$	$\emptyset$
q_1	$\{q_1\}$	$\{q_1, q_2\}$	$\emptyset$
q_2	$\emptyset$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_3	$\{q_4\}$	$\{q_3, q_4\}$	$\emptyset$
q_4	$\{q_0\}$	$\{q_2\}$	$\emptyset$

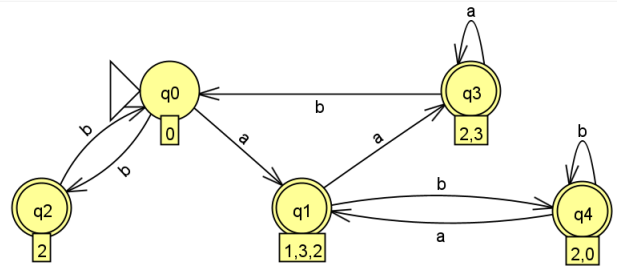
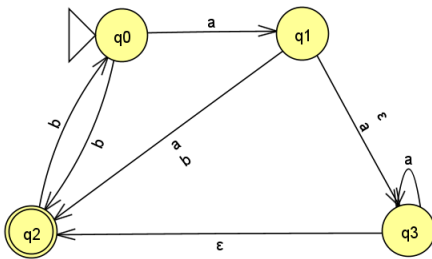
NKA (vyššie) a ekvivalentný DKA (vyrobené v nástroji jFlap):

(d) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2\})$

δ	a	b	ε
q_0	$\{q_1\}$	$\{q_2\}$	$\emptyset$
q_1	$\{q_2, q_3\}$	$\{q_2\}$	$\{q_3\}$
q_2	$\emptyset$	$\{q_0\}$	$\emptyset$
q_3	$\{q_3\}$	$\emptyset$	$\{q_2\}$

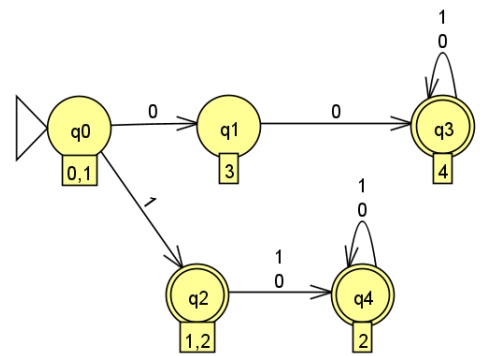
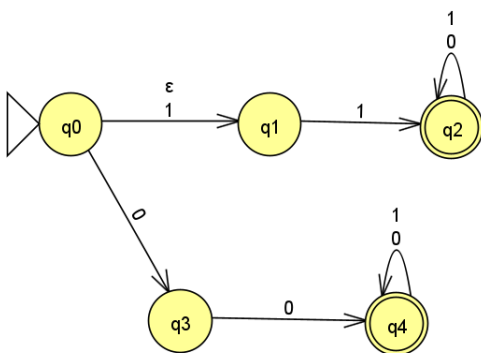
NKA (vľavo) a ekvivalentný DKA :

(e) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3, q_4\}, \{0, 1\}, \delta, q_0, \{q_2, q_4\})$

δ	0	1	ε
q_0	$\{q_3\}$	$\{q_1\}$	$\{q_1\}$
q_1	$\emptyset$	$\{q_2\}$	$\emptyset$
q_2	$\{q_2\}$	$\{q_2\}$	$\emptyset$
q_3	$\{q_4\}$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_4	$\{q_4\}$	$\{q_4\}$	$\emptyset$

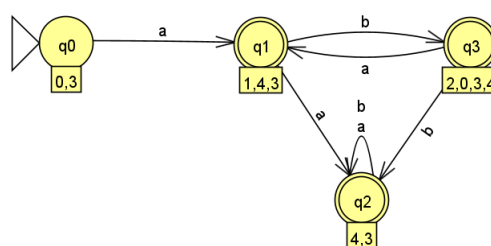
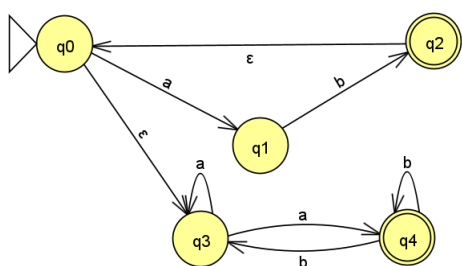
NKA (vľavo) a ekvivalentný DKA :

(f) $(\{q_0, q_1, q_2, q_3, q_4\}, \{a, b\}, \delta, q_0, \{q_2, q_4\})$

δ	a	b	ε
q_0	$\{q_1\}$	$\emptyset$	$\{q_3\}$
q_1	$\emptyset$	$\{q_2\}$	$\emptyset$
q_2	$\emptyset$	$\emptyset$	$\{q_0\}$
q_3	$\{q_3, q_4\}$	$\emptyset$	$\emptyset$
q_4	$\emptyset$	$\{q_3, q_4\}$	$\emptyset$

NKA (vľavo) a ekvivalentný DKA :

4. Ak ste v úlohe 2 k jednotlivým jazykom našli NKA, nájdite k nim ekvivalentné DKA.

Riešenie: vid' úloha č. 2, kde sú v riešeniach vždy aj DKA